Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 16ης Απριλίου 2015*

«Προδικαστική παραπομπή — Δημόσιες συμβάσεις — Προμήθειες — Τεχνικές προδιαγραφές — Αρχές της ίσης μεταχειρίσεως και της απαγορεύσεως των διακρίσεων — Υποχρέωση διαφάνειας — Αναφορά σε προϊόν συγκεκριμένου εμπορικού σήματος — Εκτίμηση του ισοδύναμου χαρακτήρα του προϊόντος που έχει προτείνει διαγωνιζόμενος — Παύση παραγωγής του προϊόντος αναφοράς»

Στην υπόθεση C-278/14,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Curtea de Apel Alba Iulia (Ρουμανία) με απόφαση της 21ης Μαρτίου 2014, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 6 Ιουνίου 2014, στο πλαίσιο της δίκης

SC Enterprise Focused Solutions SRL

κατά

Spitalul Județean de Urgență Alba Iulia,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους T. von Danwitz, πρόεδρο τμήματος, C. Vajda, A. Rosas, E. Juhász και D. Šváby (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Szpunar

γραμματέας: A. Calot Escobar

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Fruhmann,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την L. Nicolae και τον A. Tokár,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η ρουμανική.

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 23, παράγραφος 8, της οδηγίας 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών (ΕΕ 2004, L 134, σ. 114, και διορθωτικό ΕΕ L 351, σ. 44), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 1251/2011 της Επιτροπής, της 30ής Νοεμβρίου 2011 (ΕΕ L 319, σ. 43, στο εξής: οδηγία 2004/18).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της SC Enterprise Focused Solutions SRL (στο εξής: EFS) και του Spitalul Județean de Urgență Alba Iulia (περιφερειακό νοσοκομείο επειγόντων περιστατικών της Alba Iulia), με αντικείμενο την απόφαση του δεύτερου να απορρίψει την προσφορά που υπέβαλε η EFS στο πλαίσιο διαδικασίας για την ανάθεση δημόσιας συμβάσεως.

Το νομικό πλαίσιο

3 Η αιτιολογική σκέψη 2 της οδηγίας 2004/18 έχει ως εξής:

«Η ανάθεση των συμβάσεων που συνάπτονται στα κράτη μέλη για λογαριασμό του κράτους, των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης ή περιφερειακής διοίκησης και άλλων οργανισμών δημοσίου δικαίου, υπόκειται στην τήρηση των αρχών της Συνθήκης, ιδίως στην αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, στην αρχή της ελευθερίας της εγκατάστασης και της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, καθώς και στις αρχές που απορρέουν από αυτές, όπως η αρχή της ίσης μεταχείρισης, η αρχή της αποφυγής των διακρίσεων, η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης, η αρχή της αναλογικότητας και η αρχή της διαφάνειας. Εντούτοις, για δημόσιες συμβάσεις που υπερβαίνουν κάποια αξία, είναι σκόπιμο να εκπονούνται διατάξεις κοινοτικού συντονισμού των εθνικών διαδικασιών για τη σύναψη αυτών των συμβάσεων, οι οποίες να βασίζονται σε αυτές τις αρχές προκειμένου να διασφαλίζουν τα αποτελέσματά τους και να εγγυώνται το άνοιγμα των δημοσίων συμβάσεων στον ανταγωνισμό. Συνεπώς, αυτές οι διατάξεις συντονισμού θα πρέπει να ερμηνεύονται σύμφωνα με τους κανόνες και τις αρχές που αναφέρονται ανωτέρω καθώς και σύμφωνα με τους άλλους κανόνες της Συνθήκης.»

4 Κατά το άρθρο 2 της οδηγίας αυτής, επιγραφόμενο «Αρχές που διέπουν τη σύναψη συμβάσεων»:

«Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια.»

5 Κατά το άρθρο 7, στοιχείο β′, πρώτη περίπτωση, η οδηγία 2004/18 εφαρμόζεται, μεταξύ άλλων, στις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών αξίας, εκτός φόρου προστιθέμενης αξίας (στο εξής: ΦΠΑ), ίσης ή μεγαλύτερης από 200 000 ευρώ, εφόσον πρόκειται για συμβάσεις συναπτόμενες από αναθέτουσες αρχές άλλες από τις κεντρικές κυβερνητικές αρχές που κατονομάζονται στο παράρτημα IV της οδηγίας αυτής.

6 Η έννοια «τεχνικές προδιαγραφές» ορίζεται στο σημείο 1, στοιχείο β′, του παραρτήματος VI της οδηγίας 2004/18 ως εξής:

«“τεχνική προδιαγραφή”, όταν πρόκειται για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών ή δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών: η προδιαγραφή που περιέχεται σε έγγραφο το οποίο προσδιορίζει τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας, όπως τα επίπεδα ποιότητας, τα επίπεδα της περιβαλλοντικής επίδοσης, ο σχεδιασμός για όλες τις χρήσεις (συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας πρόσβασης για τα άτομα με ειδικές ανάγκες), και η αξιολόγηση της συμμόρφωσης, της καταλληλότητας, της χρήσης του προϊόντος, της ασφάλειας ή των διαστάσεών του, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων που ισχύουν για το προϊόν όσον αφορά την ονομασία

πώλησης, την ορολογία, τα σύμβολα, τις δοκιμές και μεθόδους δοκιμών, τη συσκευασία, τη σήμανση και την επίθεση ετικετών, τις οδηγίες για τους χρήστες, τις διαδικασίες και μεθόδους παραγωγής, καθώς και τις διαδικασίες αξιολόγησης της συμμόρφωσης».

7 Κατά το άρθρο 23 της οδηγίας αυτής:

«[...]

2. Οι τεχνικές προδιαγραφές εξασφαλίζουν ισότιμη πρόσβαση στους προσφέροντες και δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αδικαιολόγητων φραγμών στο άνοιγμα των δημοσίων συμβάσεων στον ανταγωνισμό.

3. Με την επιφύλαξη των υποχρεωτικών εθνικών τεχνικών κανόνων, εφόσον είναι σύμφωνοι με το κοινοτικό δίκαιο, οι τεχνικές προδιαγραφές πρέπει να διατυπώνονται:

α) είτε με παραπομπή στις τεχνικές προδιαγραφές που ορίζονται στο παράρτημα VI και, κατά σειρά προτίμησης, στα εθνικά πρότυπα που αποτελούν μεταφορά ευρωπαϊκών προτύπων, στις ευρωπαϊκές τεχνικές εγκρίσεις, στις κοινές τεχνικές προδιαγραφές, στα διεθνή πρότυπα, σε άλλα τεχνικά συστήματα αναφοράς που εκπονούνται από τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης, ή, όταν αυτά δεν υπάρχουν, στα εθνικά πρότυπα, στις εθνικές τεχνικές εγκρίσεις, ή στις εθνικές τεχνικές προδιαγραφές στον τομέα του σχεδιασμού, του υπολογισμού και της εκτέλεσης των έργων και της χρησιμοποίησης των προϊόντων. Κάθε παραπομπή συνοδεύεται από τη μνεία “ή ισοδύναμο”·

β) είτε με αναφορά σε επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις· αυτές μπορούν να περιλαμβάνουν περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά. Πρέπει ωστόσο να είναι αρκετά ακριβείς ώστε να επιτρέπουν στους προσφέροντες να προσδιορίζουν το αντικείμενο της σύμβασης και στις αναθέτουσες αρχές να αναθέτουν τη σύμβαση·

γ) είτε με αναφορά στις επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις που αναφέρονται στο στοιχείο β′, παραπέμποντας, ως τεκμήριο της συμβατότητας προς τις εν λόγω επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις, στις προδιαγραφές που αναφέρονται στο στοιχείο α′·

δ) είτε με παραπομπή στις προδιαγραφές που αναφέρονται στο στοιχείο α′ για ορισμένα χαρακτηριστικά και με παραπομπή στις επιδόσεις ή τις λειτουργικές απαιτήσεις που αναφέρονται στο στοιχείο β′ για ορισμένα άλλα χαρακτηριστικά.

[...]

8. Οι τεχνικές προδιαγραφές, εκτός εάν αυτό δικαιολογείται από το αντικείμενο της σύμβασης, δεν μπορούν να κάνουν μνεία συγκεκριμένης κατασκευής ή προέλευσης ή ιδιαίτερων μεθόδων κατασκευής ούτε να κάνουν αναφορά σε σήμα, δίπλωμα ευρεσιτεχνίας ή τύπο καθώς και σε συγκεκριμένη καταγωγή ή παραγωγή, που θα είχε ως αποτέλεσμα να ευνοούνται ή να αποκλείονται ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένα προϊόντα. Η εν λόγω μνεία ή παραπομπή επιτρέπεται, κατ’ εξαίρεση, όταν δεν είναι δυνατόν να γίνεται αρκούντως ακριβής και κατανοητή περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης κατ’ εφαρμογή των παραγράφων 3 και 4· η μνεία ή η παραπομπή αυτή πρέπει να συνοδεύονται από τους όρους “ή ισοδύναμο”.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

8 Στις 20 Νοεμβρίου 2013 το Spitalul Județean de Urgență Alba Iulia κίνησε ηλεκτρονική διαδικασία διαγωνισμού για τη σύναψη συμβάσεως προμήθειας συστημάτων και υλικών πληροφορικής. Η εκτιμώμενη αξία της συμβάσεως αυτής ανερχόταν σε 259 750 ρουμανικά λέι (RON), εκτός ΦΠΑ. Το ποσό αυτό ισοδυναμεί με περίπου 58 600 ευρώ.

9 Τα τεύχη του διαγωνισμού διευκρίνιζαν, όσον αφορά την κεντρική μονάδα του συστήματος πληροφορικής, ότι ο επεξεργαστής έπρεπε να αντιστοιχεί «τουλάχιστον» σε επεξεργαστή «Intel Core i5 3,2 GHz ή ισοδύναμο».

10 Η προσφορά που υπέβαλε η EFS περιλάμβανε επεξεργαστή σήματος AMD και τύπου Quad Core A8-5600k, αποτελούμενο από έξι πυρήνες, με κανονική συχνότητα 3,6 GHz και συχνότητα «turbo» 3,9 GHz.

11 Η προσφορά αυτή απορρίφθηκε με την αιτιολογία ότι δεν ήταν σύμφωνη με τις τεχνικές προδιαγραφές της συμβάσεως. Η αναθέτουσα αρχή κατέληξε στο συμπέρασμα αυτό έχοντας προηγουμένως διαπιστώσει, μετά από αναζήτηση στον ιστότοπο της εταιρίας Intel, ότι οι επεξεργαστές τύπου Core i5 με συχνότητα 3,2 GHz, πρώτης και δεύτερης γενεάς (Core i5-650), δεν παράγονταν και δεν συντηρούνταν πλέον από τον εν λόγω κατασκευαστή, μολονότι εξακολουθούσαν να κυκλοφορούν στην αγορά, και ότι ο ίδιου τύπου επεξεργαστής τον οποίο παρήγε στο εξής ο ως άνω κατασκευαστής με συχνότητα τουλάχιστον 3,2 GHz ήταν ο επεξεργαστής τρίτης γενεάς. Με βάση αυτόν τον επεξεργαστή τρίτης γενεάς, του οποίου οι επιδόσεις είναι ανώτερες από εκείνες του επεξεργαστή που πρότεινε η EFS, κρίθηκε ότι ο τελευταίος δεν ήταν σύμφωνος με τις τεχνικές προδιαγραφές της συμβάσεως.

12 Η EFS υπέβαλε καταγγελία ενώπιον του Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor (εθνικό συμβούλιο για τη διευθέτηση των καταγγελιών) κατά της αποφάσεως περί απορρίψεως της προσφοράς της, υποστηρίζοντας ότι οι επιδόσεις του επεξεργαστή που προβλέφθηκε στην προσφορά της είναι ανώτερες από εκείνες του επεξεργαστή που είχε οριστεί στο πλαίσιο των τεχνικών προδιαγραφών της συμβάσεως, και συγκεκριμένα του επεξεργαστή Intel Core i5-650, συχνότητας 3,2 GHz. Δεν αμφισβητείται ότι ο επεξεργαστής που πρότεινε η EFS είναι όντως ανώτερος από τον επεξεργαστή της εταιρίας Intel τύπου Core i5-650. Δεδομένου ότι η καταγγελία αυτή απορρίφθηκε με απόφαση της 11ης Φεβρουαρίου 2014, η προσφεύγουσα της κύριας δίκης άσκησε προσφυγή ενώπιον του Curtea de Apel Alba Iulia (εφετείο Alba Iulia) κατά της εν λόγω αποφάσεως.

13 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Curtea de Apel Alba Iulia ανέστειλε τη διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει το άρθρο 23, παράγραφος 8, της οδηγίας 2004/18 […] την έννοια ότι, όταν η αναθέτουσα αρχή ορίζει, με αναφορά συγκεκριμένου εμπορικού σήματος, τις τεχνικές προδιαγραφές του προϊόντος το οποίο αποτελεί το αντικείμενο της δημόσιας συμβάσεως, τα χαρακτηριστικά του προϊόντος [που προτείνει ένας διαγωνιζόμενος και που παρουσιάζεται ως ισοδύναμο] πρέπει να αξιολογηθούν αποκλειστικά με γνώμονα [τα χαρακτηριστικά] των προϊόντων που παράγονται επί του παρόντος [από τον κατασκευαστή του οποίου το προϊόν έχει χρησιμοποιηθεί ως προϊόν αναφοράς για τη σχετική τεχνική προδιαγραφή] ή μπορούν τα χαρακτηριστικά αυτά να αξιολογηθούν με γνώμονα επίσης τα προϊόντα [του ίδιου κατασκευαστή] που υπάρχουν στην αγορά, αλλά των οποίων έχει παύσει η παραγωγή;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

14 Καταρχάς επισημαίνεται ότι το αιτούν δικαστήριο στηρίζεται στην εκτίμηση ότι η οδηγία 2004/18 εφαρμόζεται στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης, χωρίς πάντως να παράσχει στοιχεία από τα οποία να προκύπτει ότι η προαναφερθείσα πράξη παραγώγου δικαίου είναι εφαρμοστέα.

15 Πάντως, πρέπει να διαπιστωθεί ότι οι ειδικές και αυστηρές διαδικασίες που προβλέπουν οι οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον συντονισμό των διαδικασιών συνάψεως δημοσίων συμβάσεων εφαρμόζονται αποκλειστικά σε συμβάσεις των οποίων η αξία υπερβαίνει το κατώτατο χρηματικό όριο που ρητώς προβλέπεται σε καθεμία από τις εν λόγω οδηγίες. Επομένως, οι κανόνες των οδηγιών αυτών δεν εφαρμόζονται σε συμβάσεις των οποίων η αξία υπολείπεται του κατώτατου χρηματικού ορίου που αυτές ορίζουν (απόφαση SECAP και Santorso, C-147/06 και C-148/06, EU:C:2008:277, σκέψη 19 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Ως εκ τούτου, το άρθρο 23, παράγραφος 8, της οδηγίας 2004/18, το οποίο καλείται να ερμηνεύσει το Δικαστήριο, δεν είναι εφαρμοστέο στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης. Πράγματι, η αξία εκτός ΦΠΑ της επίμαχης δημόσιας συμβάσεως ανέρχεται σε 58 600 ευρώ, ενώ το σχετικό κατώτατο χρηματικό όριο για την εφαρμογή της οδηγίας αυτής, όπως ορίζεται με το άρθρο 7, στοιχείο β', αυτής, είναι 200 000 ευρώ.

16 Εντούτοις, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η σύναψη συμβάσεων οι οποίες, λαμβανομένης υπόψη της αξίας τους, δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας υπόκειται πάντως στους θεμελιώδεις κανόνες και στις γενικές αρχές της Συνθήκης ΛΕΕ, ιδίως στις αρχές της ίσης μεταχειρίσεως και της απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας καθώς και στην απορρέουσα εξ αυτών υποχρέωση διαφάνειας, υπό την προϋπόθεση ότι οι συμβάσεις αυτές εμφανίζουν βέβαιο διασυνοριακό ενδιαφέρον υπό το πρίσμα ορισμένων αντικειμενικών κριτηρίων (βλ., επ' αυτού, απόφαση Ordine degli Ingegneri della Provincia di Lecce κ.λπ., C-159/11, EU:C:2012:817, σκέψη 23 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

17 Πάντως, μολονότι το αιτούν δικαστήριο, στην απόφαση περί παραπομπής, δεν κάνει ευθεία αναφορά στους θεμελιώδεις κανόνες και στις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης, εντούτοις, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι το Δικαστήριο, προκειμένου να παράσχει λυσιτελή απάντηση στο δικαιοδοτικό όργανο που του υπέβαλε προδικαστικό ερώτημα, μπορεί να χρειαστεί να λάβει υπόψη κανόνες του δικαίου της Ένωσης τους οποίους το εθνικό δικαστήριο δεν έχει μνημονεύσει στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως (βλ., επ' αυτού, απόφαση Medipac — Καζαντζίδης, C-6/05, EU:C:2007:337, σκέψη 34).

18 Συναφώς, παρατηρείται ότι το αιτούν δικαστήριο δεν διαπίστωσε τα αναγκαία στοιχεία που θα παρείχαν στο Δικαστήριο τη δυνατότητα να εξακριβώσει αν, στην υπόθεση της κύριας δίκης, υφίσταται βέβαιο διασυνοριακό ενδιαφέρον. Υπενθυμίζεται όμως ότι, όπως προκύπτει από το άρθρο 94 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως πρέπει να παρέχει στο Δικαστήριο έκθεση των πραγματικών στοιχείων στα οποία στηρίζονται τα ερωτήματα και της σχέσεως που υφίσταται μεταξύ των στοιχείων αυτών και των ερωτημάτων. Επομένως, η διαπίστωση των αναγκαίων στοιχείων που καθιστούν δυνατό να εξακριβωθεί αν υφίσταται βέβαιο διασυνοριακό ενδιαφέρον, καθώς και, γενικώς, το σύνολο των διαπιστώσεων στις οποίες αρμόδια να προβούν είναι τα εθνικά δικαστήρια και από τις οποίες εξαρτάται η δυνατότητα εφαρμογής μιας πράξεως παραγώγου ή πρωτογενούς δικαίου της Ένωσης, έπρεπε να πραγματοποιηθεί πριν από την παραπομπή των ερωτημάτων στο Δικαστήριο (βλ. απόφαση Azienda sanitaria locale n. 5 «Spezzino» κ.λπ., C-113/13, EU:C:2014:2440, σκέψη 47).

19 Ωστόσο, λόγω του πνεύματος συνεργασίας που πρυτανεύει στις σχέσεις μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου στο πλαίσιο της διαδικασίας προδικαστικής παραπομπής, η έλλειψη τέτοιων προγενέστερων διαπιστώσεων του αιτούντος δικαστηρίου σχετικά με την ύπαρξη ενδεχόμενου βέβαιου διασυνοριακού ενδιαφέροντος δεν έχει ως αποτέλεσμα το απαράδεκτο της αιτήσεως, εφόσον το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που προκύπτουν από τη δικογραφία, εκτιμά ότι είναι σε θέση να δώσει χρήσιμη απάντηση στο αιτούν δικαστήριο. Τούτο ισχύει ιδίως όταν η απόφαση περί παραπομπής περιέχει επαρκή στοιχεία για να εκτιμηθεί η ενδεχόμενη ύπαρξη ενός τέτοιου

ενδιαφέροντος. Εντούτοις, η απάντηση που δίδει το Δικαστήριο έχει νόημα μόνον εάν μπορεί να διαπιστωθεί από το αιτούν δικαστήριο, βάσει εμπεριστατωμένης εκτιμήσεως όλων των κρίσιμων στοιχείων που αφορούν την υπόθεση της κύριας δίκης, ένα βέβαιο διασυνοριακό ενδιαφέρον στην υπόθεση της κύριας δίκης (βλ., επ' αυτού, απόφαση Azienda sanitaria locale n. 5 «Spezzino» κ.λπ., C-113/13, EU:C:2014:2440, σκέψη 48 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

20 Όσον αφορά τα αντικειμενικά κριτήρια που μπορούν να υποδεικνύουν την ύπαρξη βέβαιου διασυνοριακού ενδιαφέροντος, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι τέτοια κριτήρια μπορούν να είναι, μεταξύ άλλων, η σημαντική αξία της επίμαχης συμβάσεως σε συνδυασμό με τον τόπο εκτελέσεως των εργασιών ή ακόμη τα τεχνικά χαρακτηριστικά της συμβάσεως. Το αιτούν δικαστήριο μπορεί, κατά τη συνολική εκτίμησή του σχετικά με την ύπαρξη βέβαιου διασυνοριακού ενδιαφέροντος, να λάβει επίσης υπόψη την ύπαρξη καταγγελιών που υπέβαλαν φορείς εγκατεστημένοι σε άλλα κράτη μέλη, υπό την προϋπόθεση της εξακριβώσεως ότι οι καταγγελίες αυτές είναι πραγματικές και όχι πλασματικές (βλ. απόφαση Azienda sanitaria locale n. 5 «Spezzino» κ.λπ., C-113/13, EU:C:2014:2440, σκέψη 49 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

21 Εν προκειμένω, παρά τη χαμηλή αξία της συμβάσεως και ελλείψει εξηγήσεων εκ μέρους του αιτούντος δικαστηρίου, πρέπει να διαπιστωθεί ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη σύμβαση θα μπορούσε να εμφανίζει βέβαιο διασυνοριακό ενδιαφέρον, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών με τα πραγματικά περιστατικά στοιχείων της υποθέσεως της κύριας δίκης, ιδίως του γεγονότος ότι η υπόθεση αυτή αφορά την προμήθεια συστημάτων και υλικών πληροφορικής με επεξεργαστή αναφοράς που φέρει διεθνώς γνωστό εμπορικό σήμα.

22 Επομένως, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εκτιμήσει με εμπεριστατωμένο τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των κρίσιμων στοιχείων που χαρακτηρίζουν το πλαίσιο εντός του οποίου εντάσσεται η υπόθεση της οποίας έχει επιληφθεί, αν η επίμαχη στην κύρια δίκη σύμβαση εμφανίζει όντως βέβαιο διασυνοριακό ενδιαφέρον. Οι ακόλουθες εκτιμήσεις διατυπώνονται υπό την επιφύλαξη αυτή.

23 Επομένως, το προδικαστικό ερώτημα πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αφορά, στο πλαίσιο συμβάσεως που δεν υπόκειται στην οδηγία 2004/18, αλλά εμφανίζει βέβαιο διασυνοριακό ενδιαφέρον, τις συνέπειες που έχουν οι θεμελιώδεις κανόνες και οι γενικές αρχές της Συνθήκης, ιδίως οι αρχές της ίσης μεταχειρίσεως και της απαγορεύσεως των διακρίσεων καθώς και η απορρέουσα εξ αυτών υποχρέωση διαφάνειας.

24 Εξάλλου, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, στην υπόθεση της κύριας δίκης, η παύση της παραγωγής σε συνδυασμό με τη συνεχιζόμενη διαθεσιμότητα στην αγορά αφορά όχι το προϊόν που πρότεινε ορισμένος διαγωνιζόμενος, αλλά το προϊόν στο οποίο αναφέρεται η επίμαχη τεχνική προδιαγραφή. Επομένως, το κρίσιμο ζήτημα δεν είναι αν η αναθέτουσα αρχή, χωρίς να υφίσταται οποιαδήποτε σχετική διευκρίνιση στα τεύχη του επίμαχου στην κύρια δίκη διαγωνισμού, μπορεί να απαιτήσει να εξακολουθεί να παράγεται το προϊόν που έχει προτείνει ορισμένος διαγωνιζόμενος, αλλ' αντιθέτως αν η αναθέτουσα αρχή, η οποία όρισε μια τεχνική προδιαγραφή με βάση προϊόν που φέρει συγκεκριμένο εμπορικό σήμα, μπορεί, σε περίπτωση παύσεως της παραγωγής του προϊόντος αυτού, να τροποποιήσει την εν λόγω προδιαγραφή μέσω αναφοράς στο εφεξής παραγόμενο παρεμφερές προϊόν που φέρει το ίδιο εμπορικό σήμα, αλλά του οποίου τα χαρακτηριστικά είναι διαφορετικά.

25 Όσον αφορά τις αρχές της ίσης μεταχειρίσεως και της απαγορεύσεως των διακρίσεων καθώς την υποχρέωση διαφάνειας, πρέπει να αναγνωρισθεί στα κράτη μέλη ορισμένο περιθώριο εκτιμήσεως για τη λήψη μέτρων που αποσκοπούν στη διασφάλιση της τηρήσεως των αρχών αυτών, προς τις οποίες οφείλουν να συμμορφώνονται οι αναθέτουσες αρχές σε κάθε διαδικασία για τη σύναψη δημόσιας συμβάσεως (βλ. απόφαση Serrantoni και Consorzio stabile edili, C-376/08, EU:C:2009:808, σκέψεις 31 και 32).

26 Η υποχρέωση διαφάνειας έχει μεταξύ άλλων ως σκοπό να αποκλείσει τον κίνδυνο αυθαιρεσίας εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής (βλ., όσον αφορά το άρθρο 2 της οδηγίας 2004/18, απόφαση SAG ELV Slovensko κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 25 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

27 Πάντως, ο σκοπός αυτός δεν θα επιτυγχανόταν αν η αναθέτουσα αρχή μπορούσε να μην εφαρμόσει τους όρους στους οποίους η ίδια υποβλήθηκε. Επομένως, η αναθέτουσα αρχή απαγορεύεται να τροποποιεί τα κριτήρια αναθέσεως κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αναθέσεως. Οι αρχές της ίσης μεταχειρίσεως και της απαγορεύσεως των διακρίσεων καθώς και η υποχρέωση διαφάνειας έχουν συναφώς το ίδιο αποτέλεσμα όσον αφορά τις τεχνικές προδιαγραφές.

28 Ως εκ τούτου, η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως και η υποχρέωση διαφάνειας απαγορεύουν στην αναθέτουσα αρχή να απορρίψει προσφορά που ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της προκηρύξεως του διαγωνισμού, στηριζόμενη σε λόγους οι οποίοι δεν προβλέπονται στην εν λόγω προκήρυξη (απόφαση Medipac—Καζαντίδης, C-6/05, EU:C:2007:337, σκέψη 54).

29 Κατά συνέπεια, η αναθέτουσα αρχή δεν δύναται, μετά τη δημοσίευση προκηρύξεως διαγωνισμού, να τροποποιήσει τεχνική προδιαγραφή σχετική με ορισμένο στοιχείο της συμβάσεως, κατά παράβαση των αρχών της ίσης μεταχειρίσεως και της απαγορεύσεως των διακρίσεων καθώς και της υποχρεώσεως διαφάνειας. Άνευ σημασίας είναι στο πλαίσιο αυτό αν το στοιχείο στο οποίο αναφέρεται η εν λόγω προδιαγραφή εξακολουθεί ή όχι να παράγεται ή να διατίθεται στην αγορά.

30 Επομένως, στο υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 23, παράγραφος 8, της οδηγίας 2004/18 δεν εφαρμόζεται σε δημόσια σύμβαση της οποίας η αξία υπολείπεται του κατώτατου χρηματικού ορίου εφαρμογής που προβλέπει η οδηγία αυτή. Στο πλαίσιο δημόσιας συμβάσεως που δεν υπόκειται στην προαναφερθείσα οδηγία, αλλά εμφανίζει βέβαιο διασυνοριακό ενδιαφέρον, πράγμα το οποίο εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να ελέγξει, οι θεμελιώδεις κανόνες και οι γενικές αρχές της Συνθήκης, ιδίως οι αρχές της ίσης μεταχειρίσεως και της απαγορεύσεως των διακρίσεων καθώς και η απορρέουσα εξ αυτών υποχρέωση διαφάνειας, πρέπει να ερμηνεύονται υπό την έννοια ότι η αναθέτουσα αρχή δεν δύναται να απορρίψει προσφορά που ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της προκηρύξεως του διαγωνισμού, στηριζόμενη σε λόγους οι οποίοι δεν προβλέπονται στην εν λόγω προκήρυξη.

Επί των δικαστικών εξόδων

31 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 23, παράγραφος 8, της οδηγίας 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 1251/2011 της Επιτροπής, της 30ής Νοεμβρίου 2011, δεν εφαρμόζεται σε δημόσια σύμβαση της οποίας η αξία υπολείπεται του κατώτατου χρηματικού ορίου εφαρμογής που προβλέπει η οδηγία αυτή. Στο πλαίσιο δημόσιας συμβάσεως που δεν υπόκειται στην προαναφερθείσα οδηγία, αλλά εμφανίζει βέβαιο διασυνοριακό ενδιαφέρον, πράγμα το οποίο εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να ελέγξει, οι θεμελιώδεις κανόνες και οι γενικές αρχές της Συνθήκης, ιδίως οι αρχές της ίσης μεταχειρίσεως και της απαγορεύσεως των διακρίσεων καθώς και η απορρέουσα εξ αυτών υποχρέωση διαφάνειας, πρέπει να ερμηνεύονται υπό την έννοια ότι η αναθέτουσα αρχή δεν δύναται να απορρίψει προσφορά που ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της προκηρύξεως του διαγωνισμού, στηριζόμενη σε λόγους οι οποίοι δεν προβλέπονται στην εν λόγω προκήρυξη.

(υπογραφές)